

**4** Peter Zajc, Andrej Grmovšek,  
Andreja Senegačnik, Mojca Bedjanič  
**Regijski park Pohorje - novo  
slovensko zavarovano območje  
s posebnim modelom upravljanja**

**14** Ajda Miklavčič  
**Učinkovitost  
varovanja narave  
na Ljubljanskem barju**

**24** Maruša Goluža,  
Matej Gabrovec, Aleš Smrekar,  
Jernej Tiran  
**Izzivi in ukrepi  
zavarovanih območij  
na področju mobilnosti v Sloveniji**

**37** Jasna Sitar  
**Uporabnost množično zbranih  
podatkov mobilnih aplikacij za  
spremljanje rekreacije na prostem**

**48** Polona Zakrajšek, Miha Varga  
**Starodavni in prvobitni  
bukovi gozdovi Karpatov  
in drugih delov Evrope**

**60** Jurij Kunaver, Matej Blatnik  
**Odmaknjena, a ena (naj)  
lepših na planetu, pred pol  
stoletja in danes (II del)**

76 Življenje zemljepisnega imena

# Zavarovana območja

Ko sem se letos maja mudil v Atenah, sem si v Muzeju Akropole ogledal razstavo umetnika Michaela Rakowitza z naslovom »Nevidni sovražnik ne sme obstajati« (angleško *The Invisible Enemy Should Not Exist*). Inštalacija je med drugim problematizirala uničevanje navideznega sovražnika - skupne kulturne dediščine človeštva na Bližnjem vzhodu v zadnjih desetletjih. To sistematično uničevanje je bil sindrom ali vzvod za doseganje ciljev ponavljajočih travmatičnih zgodovinskih dogodkov in procesov, kot so vojne, ropanja, kolonializem in migracije.

Na prvo žogo nenavadna asociacija, a naslov in vsebino razstave sem hitro povezal s temo tokratne tematske številke Geografskega obzornika – **zavarovana območja**. Območja, ki so zavarovana z nacionalno zakonodajo, pokrivajo približno 14 % slovenskega ozemlja. Če temu priključimo še območja Nature 2000, je zaščiteneh kar približno 40 % ozemlja naše države. Gre za nezanemarljive odstotke, ki so zaradi svojih omejitev pogosto razumljeni kot ovira razvoju. Pa je temu res tako, ali gre zgolj za navideznega sovražnika, ki ne bi smel obstajati?

4. in 5. oktobra je na gradu Podsreda v osrčju Regijskega parka Kozjansko potekalo 24. Zborovanje slovenskih geografov. Med raznovrstnimi vsebinami je bilo veliko časa namenjenega tudi spoznavanju delovanja tega regijskega parka. Ob izmenjavi mnenj različnih deležnikov, ki delujejo na tem zavarovanem območju (upravljalci parka, predstavniki občin, kmetje, domačini, pedagoški delavci, obiskovalci in drugi), človek zlahka ugotovi, da je učinkovito razvijanje zavarovanega območja še kompleksnejši izziv, kot si ga sprva predstavlja, ni pa nemogoče. Nasprotno. Na primeru Kozjanskega parka smo videli, da je lahko zavarovano območje tudi sredstvo za uravnotežen razvoj, kjer upravljalci in občina ohranjata naravne vrednote in omogočata kakovostno življenje, kmet je slišan in spodbujen k trženju lokalnih proizvodov, domačin ohranja občutek pripadnosti, učitelj prostor prepozna kot sredstvo za izobraževanje mladih o pomenu naravnega okolja in trajnostnega razvoja, obiskovalec pa ceni odgovorni turizem, ki prispeva k ohranjanju narave in razvoju lokalne skupnosti, ne nasprotno.

Primer torej kaže, da s strateškim upravljanjem zavarovano območje ni ovira, ni sovražnik, temveč priložnost. In slovenskemu prostoru tovrstnih priložnosti zares ne manjka.

Tim Gregorčič, sourednik